

Kávésok Lapja

XIV. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja

19. szám.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII József-kr. 38. I/5. Tel: 1-303-75

Felelős szerkesztő:

DR. HAVAS NÁNDOR

Kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Rökk. Sz. u. 31. Tel: 1-314-00.

Emlékeztető

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG?

Október 5-ig megfizetendő a III. negyedévi üzletbér harmadik részlete.

Október 6-ig megfizetendő a nem átalányozott és nem zenés kávéházak vigalmi adója.

Október 10-ig tartoznak az adóközösség tagjai megfizetni október havi forgalmi és fényüzési adóátalányukat.

Október 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek.

Október 20-ig befizetendő az átalányozott és zenés kávéházak vigalmi adója.

Október 25-ig befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti-, külön- és rokkantellátási adó.

A Magyar Kávésipari Évkönyv 1938. évi évfolyama. Tartalmazza a kávéiparost érdeklő összes rendeleteket. Ára 3.— pengő.

Megszerezhető az ipartestület irodájában.

Megjelent

a vendéglátó iparokban foglalkoztatott alkalmazottak munkaidejének szabályozásáról szóló miniszteri rendelet, mely egy hónap múltán életbe is lép. A rendelet megjelenése nem jelent meglepetést, évek óta napirenden volt ez a kérdés és annak megoldási munkálataihoz alkalmunk volt annak idején hozzászólni. Teljes lojalitással állapítjuk meg azt is, hogy iparunk érdekében tett felszólalásaink és megjegyzéseink nagyobbrészt figyelembe is vették.

Igy hát a rendelet elvi rendelkezései és lényege ellen nincs és nem is lehet észrevételünk. Tudjuk nagyon jól, hogy a mostani szociális problémákkal telt levegőben — bárminő áldozatok árán — el kell követni mindent egyrészt a dolgozó munkás existenciájának biztosítására, másrészt a társadalmi ellentétek kiküszöbölésére.

Minden ellenkező és rosszhiszemű propaganda ellenére megállapítjuk azt, hogy a vendéglátó iparok, főként pedig a kávéipar a múltban is sok megértéssel és áldozatkészséggel kezelte az alkalmazottak szociális kérdéseit. Nem is hivatkoztunk az első céhszabályokra, amelyek közel másfél évszázad előtt az akkori viszonyokhoz mérten sok szociális érzéssel szabályozták az alkalmazottak munkaviszonyait, elég felemlítenünk a múlt század utolsó negyedében az akkori ipartársulat kebelében és égisze alatt fennállott kávéipari segédegyletet, amely a személyzet egészségügyi és betegsegélyező gondozását látta el, akkor, amikor a munkás segélyezés országos rendezése még a jövő feladatainak egyike volt. De maga az ipartársulat, utóbb a testület jegyzőkönyvei és nyomtatványai azt bizonyítják, hogy a különböző munkásproblémák állandóan tárgyaltak és az adott lehetőségek és viszonyok szerint megvalósítottak. Így akkor, amikor az 1891. évi XIII. tc. a munkások részére csak kéthetenként szabott meg egy félnapos pihenőt, a vendéglátó iparok kötelezővé tették a hetenkénti szabadnapot. Természetesen ez a gyakorlat érvényben volt mind mostanáig és ezt békéltető bizottságunk konkrét panaszok esetén mindig szigorúan betartotta. Ha a munkaidő terén bizonyos túlkapások és rendszertelenségek mutatkoztak is, az üzletek túlnyomó többsége pontosan betartotta a normális — átlagosan 12 órás, sőt ennél rövidebb — kereteket. Természetes, hogy törvényes szabályozás hiányában nagyon nehéz volt abszolút kötelező szabályokat alkotni, különösen akkor, amikor a hosszabb munkaidő nemcsak a munkaadó, de a munkavállaló érdekeit is szolgálta. A kávéházak egészségügyi berendezései és munkakörülményei pedig állandó hatósági ellenőrzés alatt állanak, elő van írva az üzlethelyiség ma-

55 év óta a főváros vezető tejüzeme a
Telefon: *1-462-65

KÖZPONTI TEJCSARNOK

Elsőrendű minőségű tej- és tejtermékek

Budapest, VII.,
Rottenbiller-utca 31.

Telefon: *1-462-65

360 fióktüzet, 1000-nél több árusítóhely.

Kávéházak, szállodák, tejivók, kávémérések szállítója.

gassága, területe, mellékhelyiségeinek berendezése stb. stb. és így semmiféle alapja nincs annak a rossz-hiszemű propagandának, mely a kávéipart valami különösen veszedelmes munkaalkalomnak deklarálta.

Igy tehát nem volt elvi kifogásunk a munkaidő törvényes szabályozása ellen sem, még akkor sem, ha ez iparunkra újabb megterhelést jelent. Lapunk mult számának vezércikkében részleteztük az utóbbi idők folyamán reánk hárult „szociális terheket”. Számoltunk ezekkel és amikor ennek és a többi terheknek súlyát számokban mutattuk ki, nem tiltakoztunk azok elrendelése és bevezetése ellen, csupán az áthárítás szükségét hangsúlyoztuk. Kifejeztük nyomatékosan, hogy mi ezen az áthárításon nem akarunk keresni és nyereszkeskedni és nem kívánunk többet bevenni, amennyi legalább részben lehetővé teszi üzemünk fenntartását.

Mert hiszen minden kereső foglalkozásnak elemi alapelve, hogy önköltségeit áraiba beszámíthassa és egyetlen ipari és kereskedelmi foglalkozás nincsen, amely az áralakulás tényezőinek megváltoztatásával árait változtatlanul fenntarthatná. Mert nagyon szimpatikus és hangzatos tanács az, hogy fizessenek a kávé-sok a magukéból. Szívesen meg is tennők, ha lenne valamink. Sokszor és sokfelé elmondottuk, hogy ma a kávéipar nem jövedelmező mesterség, nem ad alkalmat arra — ami elvégre nem is oly méltánytalan, — hogy a kávé-s évek keserves munkája után valamit félretéve, agg napjairól gondoskodják, legfeljebb a mindennapi megélhetést hozza meg. Ebből félretenni és új terheket vállalni nem lehet. A társadalom minden osztályáról gondoskodik az állam, a tisztviselő nyugdíjat kap, a magánalkalmazottak aggkori ellátásáról a MABI, a munkásokérő az OTI gondoskodik. De kitől kap aggkori nyugdíjat az iparúzó, aki egy életen át munkások százainak adott kenyeret és megélhetést?

Ime, szabályozva van — törvényes szankciók mel-

lett — alkalmazottaink munkaideje és pihenője. De ki szabályozza a mi munkaidőnket, akik éjjel-nappal gondokkal küzdünk, hogy fenntartsuk üzemünket és megtudjuk fizetni munkásainknak a most már törvényben biztosított munkabért és munkaidőt?

Mészáros Győző.

Előljárási ülés

1938. szeptember 23.

Megkezdődött az őszi munkaévad, napirendre kerültek a nyár folyamán összetorlódott ügyek és a legutóbbi napok során aktuálissá vált fontos szociális problémák, amelyekről lapunk legutóbbi számaiban részletesen beszámoltunk és amelyekről ismertettünk. Előljárási tagjaink részvétele meg elég nyári volt, bizony szép számmal hiányoztak közülük.

Az előljárási ülésen a következők vettek részt: *Mészáros Győző* elnök, *dr. Kállay Albert* szlv. tanácsjegyző, iparhatósági biztos, *Szabó Sámuel*, *dr. Strausz Vilmos* alelnökök, *Bauer György*, *vitéz Bertha Gyula*, *Freiwirth Jenő*, *Klauber József*, *Kraszner Menyhért*, *Ottó Dezső*, *Steuer Lóránd*, *Tihaméry Kálmán*, *Tarján Vilmos* előljárási tagok, *Strasser Béla* számvizsgáló, *dr. Havas Nándor* főjegyző, *Donáth Andor* aljegyző.

Elnök az ülést délután 1 órakor nyitotta meg. A nyári pihenő után szívesen köszönti a megjelent iparhatósági biztost és az előljárási tagjait. Kéri az előtűnk álló nehéz feladatok teljesítésében teljes erővel és lelkesedéssel vegyenek részt. Bejelenti hogy *Gál Arnold* alelnök, *Weingruber Ignác* és *László* elmaradásukat kimentették. Az előljárási ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére *Szabó Samu* és *Bauer György* urakat jelölte ki.

Az 1938. évi június hó 24-én tartott előljárási ülés jegyzőkönyve bemutatott és megjegyzés nélkül helybenhagyott.

Főjegyző bemutatta a legutóbbi előljárási ülés óta felvett testületi tagok névsorát: *Tihaméry József* (Szeiffert), *Mayer István* (Limanova), *Teleki téri kávéház és vendéglő kft.* (Teleky-tér). Üzletüket megszüntették: *Klein Menyhért* (Lovrana), *Rohrer Károly* (Limanova), *Otthon kávé kft.* (Otthon).

Elnök megjegyzi, hogy ujabban ismételtelen előfordult, hogy olyan üzemek kapnak gyáripari jellegű iparendélyt, amelyek ezeknek a kellékeknek nem felelnek meg. Az ilyen esetekben testületünk kénytelen az előljárási figyelmét erre a körülményre felhívni.

A bejelentések tudomásul vétettek.

A legutóbbi előljárási ülés óta a következő halálesetekről szereztünk tudomást: *Katona Géza*, testületünk régi érdemes tagja, *Glück E. János* volt tagunk, *Szücs István* az országos vendéglős szövetség elnöke, *Szeiffert Antal* testületünk volt alelnöke, iparunk nesztora, *Kemény János* debreceni szakosztályi

**SZENT
ISTVÁN
CSALÁDI SÖR**

1 1/2 literes
zárt palackokban

a
Kőbányai Polgári Serfőzde
gyártmánya

elnök elhunytak. A halálesetek alkalmából az elnökség a testület részvétel levelben fejezte ki. Elnök külön emlékezik meg a debreceni repülőkatasztrofa alkalmából eszerencsétlenül ujságírókról, akiknek szerkesztőségéhez ugyancsak részvételintéztünk.

Elnök javasolja, hogy a gyászbeszédet a testület kegyetele jeleül az ülés jegyzőkönyvébe iktassa. Az előjáróság az indítványhoz hozzájárult.

Főjegyző jelenti, hogy a testület a folyó évi augusztus hó 20-án tartott céhi körmeneten résztvett. Minthogy ez a részvétel költségekkel járt, amire költségvetési előirányzat nincsen, kéri a kiadások jóváhagyását.

Elnök a résztvevőknek a testület köszönetét fejezi ki, sajnálattal vették tudomásul, hogy csak kevesen vettek részt a körmenetben.

Elnök bejelenti, hogy Dr. Csilléry Béla, pénzügyigazgató, Kozocsa Mihály min. tan. p. ü. igazgató helyettes, Dr. Eliássy Sándor főkapitányt, Dr. Kalmar Béla h. főkapitányt, Török János főparancsnok urakat hivatali elöljártetésük alkalmából a testület nevében üdvözölte.

Helyesléssel vétetett tudomásul.

Főjegyző jelenti, hogy a legutóbbi előjárósági ülés óta heten tettek mestervizsgát, akik közül azt hatan sikeresen állották ki. Tudomásul vétetett.

Elnök bejelenti, hogy f. évi szeptember 4-én a kereskedelemügyi miniszter kiadta a minimális munkabérekéről szoro rendeletet, amely szeptember 11-én érvénybelépett. A rendelet végrehajtása tárgyában eljártunk a kereskedelemügyi minisztériumban és a kapott információk szerint körlevelet bocsátottunk ki úgyszintén a munkabértáblázatot, valamint az elszámolási nyomtatványokat elkészítettük. Megfelelően informáltuk a sajtót, mely a fogyasztó közönség felvilágosítására a helyzetet megvilágító közleményeket közölt. Tekintettel az ezzel a kérdései kapcsolatos felmerült nyomdai és egyéb költségekre, ezeknek utólagos jóváhagyását kéri.

Az előjáróság az elnöki bejelentést tudomásul vette és a tett intézkedéseket, valamint kiadásokat jóváhagyta.

Elnök bejelenti, hogy a tanonciskola 1938/39 évi tanévét f. é. szeptember 5-én megkezdte. Kéri a tanonctartó kartársakat, hogy tanoncaikat — amennyiben még nem tették meg — irassák be és iskolába járásukat ellenőrizzék. Egyben közli, hogy az elmúlt napok folyamán a tanonciskola felügyelő bizottságát ülésre hívta egybe, sajnos azonban a tagok nem jelentek meg. Kéri a tagok fokozottabb érdeklődését. Az előjáróság az elnöki jelentést tudomásul vette.

A tanoncszerződések, segéd és mesterlevelek pót-díjának megállapítását tartalmazó miniszteri rendelet bemutattatott és tudomásul vétetett.

Elnök közli, hogy a nyár elején meghívást kaptunk a Rómában rendezendő *vendégipari kongresszusra*. A mult előjárósági ülés felhatalmazása és hozzájárulása folyán bejelentettük részvételünket és kartársaink körében a propagandát megindítottuk. Sajnos résztvevők egyáltalában nem jelentkeztek, így kénytelenek voltunk a részvételt lemondani.

Felolvastatott az *Eucharisztikus kongresszus* rendezőségének levele, melyben testületünknek az ünnepegekben való részvételét megköszöni.

A *vendégiparban alkalmazott személyzet munkaidejéről* szóló miniszteri rendelet megjelenvén,

Elnök utasítására főjegyző annak intézkedéseit részletesen ismertette.

Bauer György, v. Bertha Gyula és Tarján Vilmosnak a rendeletre vonatkozó kérdései után,

Elnök közli, hogy a munkaidőrendelet egyes rendelkezéseinek pontos magyarázata céljából a kereskedelemügyi minisztériumhoz fogunk fordulni és azután körlevélben fogjuk kartársainkat a reájuk háruló teendőkről kioktatni.

A betegsegélyző járulékok és kereseti adó megállapítása iránti ügyekben pedig az év végével fogunk eljárni.

Ha üzletét, vállalatát eladni óhajtja,

vagy üzletet venni szándékozik,
bizalommal forduljon

SZEDERKÉNYI JÁNOS kizárólag szállodák, kávéházak, vendéglők és testvérüzemek adásvételi irodájához:
Budapest, XI., Horthy Miklós-út 72. szám., félemelet 3. Telefon: 456-023, diszkrét szakértelmű levezetés.

IMPERIAL FÜGEKÁVÉ

legjobb kávéizesítő. ■ Kérje mindenütt!
Gyártja: DIKK FIDÉL és TÁRSA, Budapest, IX.,

A zsidótörvény végrehajtása tárgyában az ipartestület vezetősége a kartársaknak a szükséges felvilágosításokat megadta.

Steuer Lóránd közli, hogy ebben az ügyben a legutóbbi napokban felhívást kapott.

Elnök kéri a felszólalót, hogy a felhívást mutassa be.

A kereskedelmi és iparkamarának az ipari munkások bérének a hét közepén való kifizetése tárgyában megküldött kérdésére az előljáróság kimondotta, hogy a felvetett javaslatot hasznosnak és célszerűnek látja és ahhoz hozzájárul.

Az ipartestületi munkaközvetítő június, július és augusztus havi tevékenységéről szóló jelentése bemutatott és irattárba tételt.

Bemutatott a székesfőváros polgármesterének végzése, melyben a személyzeti kereseti adó átalányt a folyó év végéig érvényben tartotta.

Az IPOK felhívására, melyben az ipari munkások munkakönyvének arcképpel való ellátását indítványozza, az előljáróság kimondja, hogy e javaslat megvalósítását a maga részéről kívánatosnak tartja.

Főjegyző bemutatja az Országos Színiakadémia igazgatóságának megkeresését, melyben növendékei részére ingyenes reggelik felajánlását kéri. A felhívás a kartársak figyelmébe ajánlatott.

Bemutatott a VIIIa. kerületi adófelügyelőség végzése, mellyel a testület vagyonszállását 34.516 pengőben állapította meg. A végzést természetesen meg fogjuk felelkezni.

Végül bemutatott a kifőzőipar újabb rendezéséről szóló miniszteri rendelet, mely hivatva van a vendéglős és kifőző ipar közötti ellentéteket elsimítani.

Az előljáróság mindezeket a jelentéseket és közléseket tudomásul vette, mire elnök az előljáróság ülését berekesztette.

Kalocsay Kálmán

új és használt üzletberendezések, sörpultok, székek, asztalok, kávéház-, vendéglő- és iroda felszerelések vétele és eladása. Saját fémnyomó, galvanizáló és chromozó üzem.

Budapest, VII. Népszínház-u. 27. Telefon: 139-030.

Aranyéremmel főszerzősen kitüntetve.

Hivatalos rész

A. M. KIR. KERESKEDELEM- ÉS KÖZLEKEDÉSÜGYI MINISZTER 34.500/1938. I. a. K. K. M. SZÁMU RENDELETE*)

a fogadókban (szállókban, penziókban), vendéglőkben, kifőzésekben, kávéházakban, kávémérésekben, cukrászüzletekben, korcsmákban, továbbá általában a szállásadásra, illetőleg ételeknek vagy italoknak helyben fogyasztás céljából kiszolgáltatására berendezett vállalatokban foglalkoztatott alkalmazottak munkaidéjének szabályozása tárgyában.

A munkaviszony egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1937:XXI. tc. (alábbiakban törvény) 3., 4. és 18. §-ában kapott felhatalmazás alapján az iparügyi miniszterrel egyetértőleg a következőket rendeltem:

1. §.

A fogadókban, (szállókban, penziókban) vendéglőkben, kifőzésekben, kávéházakban, kávémérésekben, cukrászüzletekben, korcsmákban, továbbá általában a szállásadásra, illetőleg ételeknek vagy italoknak helyben fogyasztás céljából kiszolgáltatásra berendezett vállalatokban foglalkoztatott alkalmazottak tekintetében a törvénynek a munkaidőre vonatkozó rendelkezései 1938. évi november hó 1. napján hatályba lépnek.

§.

- (1) A jelen rendelet hatálya nem terjed ki:
1. a vezető állást betöltő alkalmazottra (a törvény 2. §-ának második bekezdése);
 2. arra az alkalmazottra, akinek évi javadalmazása (törzsfizetés, lakáspénz, rendszeres pótlék, természetbeni szolgáltatás, százalékos alapon keletkező járandóság stb.) a hatezer pengőt meghaladja;
 3. arra a tisztviselőre, akinek közreműködése nélkül az üzem zavartalanul folytatható;
 4. arra az alkalmazottra, aki kizárólag telephelyen kívül küldönci szolgálatot vagy a telepen őrszolgálatot végez.

(2) Az (1) bekezdés 3. pontjában említett tisztviselőkre a 3.000/1938. Ip. M. számú rendeletnek a tisztviselők munkaidéjét szabályozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A munkaadónak az 1. §-ban említett vállalatokban rendszeresen foglalkoztatott családtagjai — kivéve a házastársát és a gyermekeit — a többi alkalmazottal azonos elbírálás alá esnek. Az elsőfokú iparhatóság indokolt esetben kivételt engedélyezhet.

(4) Abban a kérdésben, hogy valamely alkalmazott a jelen rendelet hatálya alá esik-e, vagy sem, két-ség esetén az iparhatóság határoz.

3. §.

(1) Az 1. §-ban felsorolt vállalatokban alkalmazott személyzet munkaidéje — az alábbi kivételeket nem tekintve — a munkaközi szünetek beszámítása nélkül,

*) Megjelent a Budapesti Közlöny 1938. szeptember 23. — 212. számában.

huszonnégy óra alatt tíz óránál és hetenkint hatvan óránál hosszabb nem lehet.

(2) Ha az 1. §-ban felsorolt vállalatokban az alkalmazottak előre megállapított munkaideje a hétnek egy vagy több napján tíz óránál rövidebb, a munkaidőt a hétnek más napján, illetőleg napjain legfeljebb tizenegy órára fel szabad emelni. A munkaidő azonban ezekben az esetekben sem lehet több heti hatvan óránál.

(3) Ha az alkalmazott a hétnek egy vagy több napján anélkül, hogy előre megállapított munkaideje 10 óránál rövidebb lett volna, tíz óránál rövidebb időn át végzett munkát, a munkaadó ugyanannak a hétnek, vagy a következő hétnek egy vagy több napján az elmaradt munkaórák pótlását kívánhatja. A felemelt munkaidő ebben az esetben sem terjedhet napi tizenegy órán túl.

(4) A jelen rendelet szempontjából azt az időt, amelyet az alkalmazott a munkaadó egy vagy több üzemében, azokhoz tartozó bármely helyiségben, irodában, raktárban, pincében stb. munkával, vagy munkára készenlétben tölt, vagy amely idő alatt a munkaadó megbízásából ezeken a helyiségeken kívül véggez, a munkaidőbe be kell számítani.

4. §.

(1) A munkaadó a 3. §-ban megállapított munkaidőt meghosszabbíthatja:

1. Erőhatalom, vagy elemi csapás elhárítása, vagy következményének megszüntetése céljából;

2. Nyers anyagnak, egész- vagy félgyártmánynak romlástól való megóvása céljából;

3. Üzemi gépnek, vagy berendezésnek sürgősen szükséges javítása céljából;

4. A zárórának hatósági rendelkezéssel meghosszabbítása esetén, legfeljebb azonban a záróra meghosszabbításának időtartamával;

5. Az üzlethelyiségnek fokozott látogatottsága esetén egy-egy alkalmazottra nézve naptári évenként legfeljebb 30 alkalommal.

(2) Az (1) bekezdés 1., 2., 3. pontjai esetében a munkaidőt csak az elkerülhetetlenül szükséges mértékben és csak abban az esetben szabad meghosz-

Billiárdasztalok, káryasztalok javítását, **beújítását**
szakszerűen, gyorsan elkészítjük. **Használt és új székek,** alpakka evőszet, üveg- és emblémás porcellánáru legolcsóbban

FRIED, Király ucca 44

Tel.: 129-134.

KÖLCSÖNZÉS!

szabbitsani, ha olyan munkáról van szó, amelyet a 3. §. értelmében megállapított munkaidőn belül kisegítő munkaerők alkalmazásával sem lehet elvégezni.

(3) A munkaadó köteles a munkaidő meghosszabbítását a meghosszabbítás kezdőidőpontjától számított huszonnégy óra alatt az elsőfokú iparhatóságnak bejelenteni. A bejelentésben a munkaidő meghosszabbítását indokolni kell. A bejelentés ajánlott levélben postára adását a bejelentés megtételének kell tekinteni.

(4) Az elsőfokú iparhatóság a munkaidőnek a jelen szakasz alapján bejelentett meghosszabbításáról jegyzéket köteles vezetni.

5. §.

(1) Túlmunkának kell tekinteni a 3. §. (3) bekezdése alapján végzett munka kivételével — a heti hatvan órán túl végzett munkát, úgyszintén a 9. §. (2) bekezdése alapján megváltott pihenőnapon végzett munkát.

(2) A túlmunkát a munkaadó

a) az olyan alkalmazottakat illetően, akik 0/0-os részesedést is kapnak, a százalékos részesedés számításba vétele nélkül a rendes munkaidőre eső óradíjnál legalább 100%0-kal;

b) egyéb alkalmazottakat illetően a rendes munkaidőre eső óradíjnál legalább 25%0-kal magasabban köteles díjazni.

6. §.

Az a napi munkakeret, amelyen belül az alkalmazottat a 3. §. szerint megengedett munkaidőben fog-

Ne keseregjen a rossz viszonyok miatt!

Hanem számoljon velük és tartson oly olcsó és keresett márkás árut, mint a valódi Franck kávépótlék, a finom kávézesítő! — Biztosan növeli üzlete forgalmát, mert a rossz viszonyok ellenére is állandó keresletnek örvend.

PAITZ JÁNOS

Budapest, VII.,
Akácfa uca 55.
TELEFON: 140 629

Uj és használt teljes KÁVÉHAZI
berendezések, BILLIÁRDASZTA-
LOK, dákók, golyók nagy raktára
ELADÁS-VÉTE

lalkoztatni szabad, ide nem értve a 4. §-ban említett eseteket, a konyhaszemélyzet tekintetében 13 óránál, minden más alkalmazott tekintetében 12 óránál hosszabb nem lehet.

7. §.

(1) Az alkalmazottnak munkaközben pihenésre és étkezésre megfelelő szünetet kell adni.

(2) Ha a munkaidő nyolc óránál hosszabb, de 9 órát meg nem halad, legalább fél óra, 9 óránál hosszabb munkaidő esetében legalább egy óra munkaközi szünetet kell adni.

(3) A munkaközi szünetet részletekben is lehet adni, azonban a munkának negyed óránál rövidebb megszakítása munkaközi szünetnek nem számít.

(4) Az alkalmazott a munkaközi szünet tartama alatt a munkahelyet elhagyhatja.

(5) Azoknak az alkalmazottaknak, akiknek munkaközi szünetet munkateljesítésük folyamatos volta miatt a munkaidő tartama alatt kiadni nem lehet, a munkaközi szünetet a munkaidő kezdete előtt, vagy befejezése után is ki szabad adni. Az ilyen módon kiadott munkaközi szünetet azonban a munkaidőbe be kell számítani.

8. §.

Az alkalmazottak napi munkájuk befejezése után legalább tíz egymásra következő órán át meg nem szakított pihenőidőt kell biztosítani.

9. §.

(1) Minden alkalmazottnak hetenként egyszer a 8. §. szerinti tíz órai pihenőidőt követően huszonnégy órai meg nem szakított pihenőnapot kell adni.

(2) Az (1) bekezdésben említett pihenőnapot az 1891:XIII. tc. 4. §-ában foglalt rendelkezések figyelembevételével

a) a penziókban alkalmazott szakácsokat és szakácsnőket illetően;

b) a június hó 15.-e és augusztus hó 31.-e közötti időszakban a fürdő- és üdülőhelyeken foglalkoztatott személyzetet illetően meg szabad váltani.

(3) A megváltott pihenőnapon végzett munkát még abban az esetben is teljes egészében túlmunkának kell minősíteni és az 5. §. szerint kell díjazni, ha az alkalmazott az illető héten hatvan óránál rövidebb ideig dolgozott.

(4) Azoknak az alkalmazottaknak, akik a munkaadótól lakást és ételmezést kapnak, a munkaadó a pihenőnapra is köteles a szokásos ételmezést nyújtani.

(5) A pihenőnapon a (2) bekezdés alapján megváltott pihenőnaptól eltekintve a jelen rendelet hatá-

Schillinger Anna Gőzmosógyár Rt.
Budapest, VI.,

Vörösmarthy-utca 47b.—Telefon: 1—213—85.

Az ország legrégibb, modernül berendezett gőzmosódája.

Springut Henrik tojás- nagykereskedő

utóda **Ofer Márton**

Számos budapesti kávéház, étterem és vendéglő

állandó szállítója.

Budapest, VI., Vasvári Pál uca 10. — Tel.: 1-217-54.

lya alá eső vállalatban az alkalmazottal munkát végeztetni, az alkalmazottnak pedig munkát végeznie nem szabad.

10. §.

(1) A munkaidő kezdetét és végét, továbbá a munkaközi szünetek tartamát munkaidőrendként olvashatóan olyan helyen kell közzétenni, ahol azt minden alkalmazott könnyen láthatja.

(2) Amennyiben az alkalmazottak munkaidőbeosztása nem azonos, a munkaidőrendben az alkalmazottak felsorolásával a reájuk érvényes munkaidő kezdetét és végét, valamint munkaközi szüneteiket külön fel kell tüntetni. A munkaidőrendnek azt a részét, amely az egy-egy helyiségben foglalkoztatott alkalmazottakra vonatkozik, a munkaadó az illető helyiségben is köteles állandóan kifüggesztve tartani.

(3) A munkaidőnek a 3. §. (3) bekezdése és a 4. §. alapján történt meghosszabbítását a munkaidőrendben nem kell feltüntetni.

11. §.

(1) Semmis minden olyan megállapodás, amellyel az alkalmazott a jelen rendeletben foglalt rendelkezésekből folyó jogáról lemond, vagy amely ezeknél a rendelkezéseknél az alkalmazottra hátrányosabb (a törvény 14. §-a).

(2) A jelen rendeletben foglalt rendelkezések annyiban nem érintik a tőlük eltérő más jogszabálynak, szokásnak, szerződésnek vagy megállapodásnak hatályát, amennyiben az az alkalmazottnak a jelen rendeletben foglaltnál kedvezőbb helyzetet biztosít.

12. §.

(1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, a törvény 16. §-ába ütköző kihágást követi el és az ott meghatározott büntetéssel büntetendő a munkaadó, illetőleg az üzlet, üzem vagy vállalat felelős vezetője, ha nem tartja meg a törvénynek a jelen rendelettel hatálybaléptetett rendelkezéseit, vagy a jelen rendeletnek rendelkezéseit, vagy alkalmazottat azért, mert az említett rendelkezéseken alapuló jogát érvényesíti, elbocsájt, vagy elbocsájtással fenyeget.

(2) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1928:X. törvénycikk értelmében pénzbüntetéssel büntetendő az az alkalmazott, aki a jelen rendelet 9. §-ának (5) bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére pihenőnapon az 1. §. hatálya alá eső vállalatban munkát végez.

13. §.

A jelen rendelet az 1938. évi november hó 1. napján lép hatályba.

Budapest, 1938. évi szeptember hó 9-én.

A miniszter helyett:

Kunder Antal s. k.
államtitkár.

Salgó gőzmosógymár és fehérneműkölcsonzó

A legmodernebb berendezés. Mosás lágyított vízben.
VI., Vörösmarty ucca 54. - Telefon: 1-162 86
Olcsó árak! Pontos kiszolgálás.

A beruházási hozzájárulások kivetése és jogorvoslati eljárása

Az 1938:XX. tc., illetve annak végrehajtási utasítása az 1500/1938. P. M. sz. rendelet értelmében a pénzügyigazgatóságok szeptember 15-ig kötelesek fizetési meghagyással értesíteni a fizetésre kötelezettet az általa fizetendő beruházási hozzájárulásról. A fizetési meghagyás részletes és annak pontosan fel kell tüntetnie, hogy az illető hány részletben, mikor, milyen összeg befizetésére kötelezett, valamint az előrefizetés esetén a kamattérítés mérvét. A kivetési eljárásnak tehát szeptember 15-ig befejezést kell nyernie és e rövidterminusnak megfelelően a pénzügyigazgatóságok erős létszámszaporítással felduzzasztott apparátussal láttak neki az óriási munka elvégzésének. Ennek máris látható eredménye, hogy az első fizetési meghagyások már augusztus 17-én kézbesítésre kerültek.

A kivetés elleni jogorvoslatra két fórumot állít fel a törvénycikk. Az első felebbezési fórum a minden pénzügyigazgatóság székhelyén külön-külön működő döntőbizottság, amely elnökből, nyolc rendes és pótagyból áll. Az elnököt, továbbá négy rendes és pótagot a pénzügyminiszter nevezi ki. Ugyancsak a pénzügyminiszter jelöli ki az elnökhelyettest a rendes tagok sorából. A többi tagokat a hivatalos érdekképviseletek delegálják, így az illetékes mezőgazdasági kamara két rendes és két pótagot, a kerületi kereskedelmi és iparkamara egy rendes és egy pótagot. A második felebbezési fórum az egész ország területére érvényes országos döntőbizottság. A bizottságok tagjai fogadalmat tesznek és titoktartásra vannak kötelezve.

A felebbezési határidő mindkét esetben a fizetési meghagyás, illetve az elsőfokú döntőbizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap. A felebbezésnek halasztó hatálya egyik esetben sincs, szemben a rendes adókvetéssel, ahol a felszólamlási bizottsághoz való felebbezésnek a vitás többlettre halasztó hatálya van. Részben enyhíti ezt a szigorot az, hogy a rendelet értelmében a fizetésre indokolt esetben halasztás kérhető. A folyó évre esedékes részletek tekintetében a folyó év végéig a pénzügyigazgatóság, ezen túli időre, vagy a pénzügyigazgatóság elutasító végzése esetén a pénzügyminisztérium illetékes.

A felebbezéseket a megfelelő döntőbizottságnak címezve az illetékes pénzügyigazgatóságnál kell beadni. A 36. §. 7. pontja szerint a döntőbizottság az iratokat behatóan megvizsgálja és miután minden felmerülhető kételyt felderített, a felebbezés felett határoz. Ugyancsak a 36. §. 14. bekezdése szerint a bizottság a hozott határozatot kimerítő indokolás kíséreté-

Hűtőberendezések Fagylaltgépek

minden célra — minden nagyságban

Magyar Felvonó és Gépgyár R.-T.

W E R T H E I M

F. és Tsa Utóda - Hűtőgéposztály

Budapest, VI., Lehel ucca 12. Telefon: 498-691.

ben foglalja jegyzőkönyvbe. A bizottságnak joga van meg nem felebbezett tételeket is tárgyalni és az alsóbb fokon kivetett összeget felemelni vagy leszállítani. A felebbezési eljárás során a fizetésre kötelezett minden kifogását vagy felvilágosítását meg kell hallgatni és igyekezni kell olyan megállapodásra jutni, amely úgy a kincstár, mint a fizetésre kötelezett érdekeit a méltányossági szempontok szerint is biztosítja. Kedvező momentum a felszólamlási bizottságok rendszerével szemben az, hogy a felebbezés tárgyalására az érdekelteket kifejezett kérelem nélkül is minden esetben meg kell idézni.

A végrehajtási utasítás szövevényes volta és a beruházási hozzájárulás nagy jelentősége, amely hosszú időn át (5 év) a vállalat életét rendkívüli mértékben befolyásolja, teszi mindenképpen indokoltá a vállalat számára, hogy úgy a bevallás, mint a felebbezés készítésénél szakértő véleményét hallgassa meg. De különösen indokolt ez olyan esetben, amikor a rosszul készített bevallás oka a hibás kivetésnek és a felebbezéssel egy már elrontott ügyet kell rendbehozni. Az eddig beérkezett jelentések szerint ugyanis — különösen a házrészvénytársaságok és kft-nél — az utóbbi eset lesz a felebbezések 60—70%-ának oka és egyben tárgya is.

Kávéház és politika

Irta: **Mazsary Béla dr.**

(Harmadik közlemény.)

A hatvanas években a Török-császár és a Fillinger kávéházban készült a sok vérbefojtott diáktüntetés. A császári svalzsérek („Chevaux legers”) és a cseh ulánosok a rég eltűnt kedves kis belvárosi téren, a Sebestyén-téren, a Fillinger előtt gázoltak bele a tüntetésre készülő diákokba.

A megegyezés előtti utolsó nagy összeesküvések számai is kávéházban, a Magyar- király kávéházban szövődtek. Általában az 1861. és 1865. közti pesti kávéházi titkos összeesküvéseket III. Napoleon francia császár és Crouy-Chanel Ágoston herceg trónkövetelő, az „utolsó Árpád” párisi, torinói és bukaresti emiszáriusai szították, egyszerű kávéházi kalandok voltak, melyek azonban ébren tartották a már-már elalvófélben levő ellenzéki hangulatot. E korszakot a pesti kávéházakból az utcára kicsapó, s ott az osztrák szol-

dateszkával néha véres utcai harcokat vívó kávéházi tüntetések jellemzik, melyek a Fillinger, a Kammerer és Zrinyi kávéházakból indulnak ki.

A hatvanas évek politikai kávéházai az 1860-iki októberi pátens után részben meginduló politikai élet és az 1861-iki sikertelen országgyűlések idején a következő csoportokba sorolhatók: 1861-től kezdve az addig üldözöttségében az Arany Ökör emeleti kávéházában volt buvóhelyéről a politikai ujságírás a Fürdő (ma Gróf Tisza István) utcában volt híres Kávéforrásba tette át székhelyét. Az országgyűlés két nagy pártja, a Határozati párt és a Felirati párt, a mai Nádorutcai Tigris házban volt Tigris vendégfogadó, illetve a mai Főkapitányság épületében volt Európa-szálló kávéházaiban vert tanyát. A Zrinyi (a mai Astoria helyén, vagyis a régi Hatvani, ma Kossuth Lajos utca és Országút, ma Múzeum-körút sarkán), a Két Pisztoly (a mai Kálvin-tér és Múzeum-utca sarkán) és a Sebestyén-téri Fillinger voltak a falusi diákság tanyái, míg a Vadász-kürt a mérsékeltek, a Kammon (a mai Kossuth Lajos és Szép-utca sarkán) az előkelő, gazdag diákság tanyái voltak, míg a Korona és a Magyar király a forradalmi tanyák.

Mindezen kávéházi tüntetések, nyílt és titkos összeesküvések közül a legjelentősebb az utolsó, az 1864-ben lezajlott Almásy-féle összeesküvés volt, melynek tagjai legtöbbször a Magyar király vendégfogadó kávéházában jöttek össze. A Magyar királyt tavaly bontották le, s az idén már fel is épült a modern Baustilben-tartott új ház a helyén, a Vörösmarty-tér és Vigadó-utca sarkán.

Almásy Pál 1848-ban először kormánybiztos volt, majd mint a képviselőház alelnöke az elnöki széket elhagyott Pázmány helyett ő elnökölt a Debrecenbe menekült országgyűlés ülésén és 1849. április 14-én ő hirdette az úgynevezett függetlenségi nyilatkozatot. A szabadságharc leveretése után emigrált, Párisban élt, mikor pedig kegyelmet kapott, visszatért s elvontan élt hevesmegyei birtokán. 1864-ben Nedeczky István, Beniczky Lajos és többek közreműködésével új felkelést akart szervezni, az összeesküvés szála elvezettek az ország minden részébe, pesti központja a Magyar király fogadó kávéháza volt.

Az egész országra kiterjedő összeesküvés erősen számított Olaszország támogatására. Az olasz kormány ugyanis megígérte, hogy az olaszországi magyar légiót a megalakítandó ideiglenes magyar kormány rendelkezése alá bocsátja. Az összeesküvést azonban

csakhamar elárulták, tagjait elfogták és 1865-ben a vezetőket halálra, a többieket pedig várfogságra ítélték. A halálos ítéleteket azonban az akkor már a kiegyezés felé hajló uralkodó 10—20 évi várfogságra változtatta át és 1866. vége felé már szabadon is bocsájtották az összeesküvők nagy részét, az összeesküvés feje, Almásy azonban csak a kiegyezés után nyert kegyelmet és csak 1867-ben tért vissza Olmützből.

A kiegyezés után az ellenzék, vagyis az 1861-iki Határozati párt politikájának folytatói, kiknek vezérük Tisza Kálmán volt, továbbra is a Tigrisben tartotta párhelyiségét, amiért is tigriseknek hívták őket. A kormánypárt, melyet vezére, Deák után Deák-pártnak neveztek, Privorszky új kávéházának, amely ott állott a mai Gerbeaud helyén, hölgyszalonját választotta s bérelte ki párhelyiségül s innen költözött át később a Lloyd-palotabeli híres klubhelyiségbe.

(Folytatjuk.)

H I R E K

Az IPOK közgyűlése. Az Ipartestületek Országos Központja ezidei rendes évi közgyűlését október 16-án (vasárnap) Budapesten fogja megtartani. A közgyűlésen csak olyan indítványt lehet tárgyalni, amelyet legalább 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt írásban az elnök elé terjesztettek. Indítványt bármelyik ipartestületnek előljárósága vagy közgyűlése tehet.

A vendéglátó iparban foglalkoztatottak munkaidejének szabályozásáról szóló rendelet — lapunk más helyén — egész terjedelmében közöljük. Mint-hogy a rendelet egyes rendelkezései nem elég világosak és félremagyarázásra adnak alkalmat, a testület elnöksége a m. kir. kereskedelemügyi minisztériumtól kér hivatalos magyarázatot. Amikor ez rendelkezésre fog állani, körlevélben fogjuk az érdekelteket a teendőkre nézve felvilágosítani. A rendelet különben november 1-én lép életbe.

A minimális munkabérek szeptember 11-én életbe léptek. Kartársainknak úgy írásban, mint szóban részletes felvilágosítással szolgáltunk. Minthogy az elszámolási kötelezettség tekintetében még mindig sok kérdés érkezik, figyelmeztetjük kartársainkat, hogy elszámolást minden alkalmazottnak kell adni.

Cukrárszok kongresszusa. A cukrárszok az elmúlt héten országos kongresszust tartottak Székesfehérvárott. A kongresszuson 40 városból 200 kiküldött vett részt és a vezetőség itt osztotta ki a kitüntetések az arra érdemes magyar cukrárszoknak. A legnagyobb kitüntetést, a szövetségi aranykoszorút, Tessik Pál pestszenterzsébeti cukrármester nyerte el.

Elkészült a társulati adó reformtervezete. Már több, mint egy esztendeje foglalkozik a pénzügyminisztérium a társulati adó reformjával, amelyet még Fabinyi Tihamér jelentett be a pénzügyministersége idején. A reform tervezete most elkészült és azt meg-

Gschwindt-féle

**Aqua vitae és egyéb likőr különleges-
ségek, főzelék és gyümölcs konzervek**

küldötték a gazdasági érdekeltségeknek is. A társu-
lati adó reformja jelentős újításokat hoz. A korlátolt
felelősségű társaságoknál életbelép a kötelező re-
vizio és teljesen megszűnik a kft-nek eddig élvezett
adózási előnye. A korlátolt felelősségű társaságokat
a reform bevonja a társulati adó alá eső kereskedel-
mi társaságok adóztatási rendszerébe.

**Megindult az iparengedélyek és iparigazolvá-
nyok kiadása.** Az elmúlt hetekben az iparügyi kor-
mányzat rendelkezése folytán egy ideig szünetelt az
iparengedélyek kiadása. Ertesülésünk szerint, ha las-
súbb tempóban is, de már megindult a kereskedelmi,
illetve ipari engedélyek és iparigazolványok kiadása.
A kérvényezők kellő igazolása után minden indokolt
esetben megkapják a kért igazolványt, vagy enge-
délyt. Az eljárás, a kivizsgálás hosszabb módja miatt
tovább tart, de értesülésünk szerint nagyon kevés
visszautasítás történik.

**2000 kereskedőt ítétek el, mert cégtáblájukon a
tulajdonos nevét nem tüntették fel.** Az ipartörvény
szerint minden kereskedő köteles üzleti helyiségén a
cég tulajdonosának nevét feltüntető cégtáblát alkal-
mazni. Ez év tavasza óta cégtáblarazziák vannak Bu-
dapestben, amelyek eredményeként 2000 kereskedőt
ítéltek el kihágás miatt, mert cégtáblájuk nem volt
megfelelő. Voltak olyanok, akik a cégtulajdonos ne-
vét nem írták ki, hanem az üzlet szakmáját, vagy áru-
cikk nevét, vagy fantázianevet (pl. Liliom Illatszertár),
voltak olyanok is, akik a korábbi tulajdonos nevét
hagyták meg, a jelenlegi tulajdonos nevét nem tüntet-
ték fel s voltak olyanok is, akik egészen kis ideigle-
nes kartontáblára írták fel a tulajdonos nevét. A cég-
táblarazziákat folytatják, ezért ajánlatos, ha valaki
még nem tüntette föl nevét a cégtáblán, erről mi-
előbb gondoskodják.

**Németországban az életképtelen kisipari üzemek
megszüntetését rendelte el a kormány.** A birodalmi
kézműveskamara felhatalmazást kapott, hogy meg-
vizsgálja a kisipari üzemek rentabilitását és üzletvi-
telét és azokat, melyek nem biztosítják a tulajdonos
megfelelő keresetét, számolja fel. A tulajdonosok
kötelesek a nagyiparban, mint szakmunkások elhe-
lyezkedni.

**A cukorfogyasztást kivéve erősen emelkedett
minden más fogyasztási adó alá eső cikk fogyasztá-
sa.** A pénzügyminisztérium fogyasztási adó alá eső
cikkekről az adóügyi csoport most tette közzé kimu-
tatását. A beszámoló a múlt év szeptember 1-től ez
év június végéig terjedő adatokat tartalmazza. Ezek
szerint a répacukor és egyes ásványolajtermékek fo-
gyasztását kívül, valamint egyéb adózás alá eső cikk
forgalma lényegesen emelkedett. A kimutatást fel-
ölélő 10 hónap alatt a cukorfogyasztás 820.000 q

Győződjék meg kártyáink kiváló minőségéről.

**CHROMO MAGYAR ÁLTALÁNOS
PÁPIRIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

**KÁRTYAGYÁRA,
BUDAPEST.**

Gyártelep és iroda:
X, Füzér-utca 37-39
Telefon 148 420

Városi lerakat:
VI., Liszt Ferenc tér 5.
Telefon 119-041.

volt, 156.000 q-val kevesebb, mint az előző év hason-
ló időszakában. A sörfogyasztás 231.920 hl. volt, ez
19.079 hl-el mulja felül az előző időszak fogyasztá-
sát. Könnyű benzinből 27.807 q volt a szükséglet,
ami a tavalyi fogyasztásnak felel meg. Tiszta ben-
zint 667.157 q-át fogyasztottunk, 8795 q-val többet,
mint tavaly. Motalkóval kevert benzinből 357.663 q
volt a szükséglet, 43.587 q-val több a tavalyinál. Va-
lamivel emelkedett a petróleumfogyasztás is, ami
500.260 q-át tett ki, gáz és fűtőolajokból 698.186 q-át
fogyasztottunk 151.087 q-val többet. Kevéssel emel-
kedett a kenőolajszükséglet is, ami 104.945 q-át tett
ki. Egyéb ásványolajokból 21.673 q volt a szükség-
let, ami 37.293 q-val kevesebb, mint tavaly. A gyu-
fafogyasztás szintén jelentősen emelkedett. Az enli-
tett időszakban 167.2 millió doboz gyufa került for-
galomba, 5.670.000 dobozzal több, mint az előző év-
ben. Zsebgyújtó 10.133 darab fogyott el, 702 da-
rabbal kevesebb. A szivarkahüvely fogyasztás közel
9 millió doboz volt, 467.280 dobozzal több, mint ta-
vagy, míg szivarkapapírból 56.639.165 csomag került
forgalomba, 2.3 millió csomaggal több, mint az elő-
ző évben.

A teafogyasztás csökkenése. Mint külföldről ér-
tesülünk, a németalföldi gazdasági minisztériumnak
egy jelentése megállapítja, hogy a teatermelés csök-
kentésének első időszaka kielégítő eredménnyel zá-
rult. A tea felesleges készlete eltűnt a piacról, és az
ár olyan szintre emelkedett, amely a teatermelő vál-
latoknak hasznot biztosít. A nemzetközi teabizottság
elővigyázatos politikája gondoskodott arról, hogy az
áremelkedés ne legyen túlságosan nagy. A múlt év-
ben volt egy időszak, amikor a tea jegyzése drága
volt, de a termelés csökkentésének megszorítása
azonnal megjavította a helyzetet. A teának nemzet-
közi helyzetét azonban — így olvassuk a jelentés-
ben — a termelés csökkentése még nem gyógyította
meg teljesen. A világtermelés ugyan csak kevésbé
emelkedett, de a fogyasztás fejlődése csalódást ho-
zott. A fogyasztás nem érte el az 1928—29 évi meny-
nyiséget. Ezért különös súlyt kell helyezni a teafo-
gyasztás emelésére. Bár a nemzetközi propaganda
evégből eléggé erőteljes és évente nagyobb ösz-
szegeket fordítanak e célra, eredmény hosszabb idő
eltelte előtt aligha fog beállni.

Finom teakeverékek

Speciálisan kávéházi igényeknek erős és aromás, gyorsan festő

Imperiál — Royal — Angol rendszerű teakeverékek

originál 2:50 és 5 kg-os ládákban, úgyszintén kimérve is beszerezhetők:

Kávésok Áruforgalmi R.-t.-től

Budapest, VIII., József-körút 38.

Telefon: 1—392—77.

(Nagyobb mennyiség lekötése esetén külön árajánlat).

Tilos a gyermekek uccai fagyaltfogyasztása Saarland területén. Érdekes rendeletet bocsátott ki a saarlandi (Németország) kormánybiztos. Eszerint 14 éven aluli gyermekeknek csak akkor szabad fagyaltot kiszolgálni, ha felnőtt kísérő van mellettük.

Bécsben újra lesznek zenekarok a kávéházakban. (Bécsből jelentik): Globocnik körzetvezető legutóbb közzétett híradásában nagyszabású terveket jelent be Bécs zenei életének újjászervezésére vonatkozóan. Legelőször is egy nagyméretű zenei népfőiskolát állítanak fel, Otmar Steinbauer igazgatása alatt. Azután gondoskodni kívánnak annak a körülbelül 40.000 főnyi hivatásos zenésznek újból való foglalkoztatásáról, akik a különböző politikai zavarok következtében vagy teljesen munkanélkülivé váltak, vagy kénytelenek szükségmunkával tartani fenn magukat. A zenés szórakozó-helyekre és zenés színházakra a megelőző kormányok alatt kivetett elviselhetetlenül magas adókat szeptember elsején lényegesen leszállítják. A nemzeti szocialista párt a városi hatóságokkal karöltve gondoskodni fog arról, hogy az Anschluss előtt majdnem kivétel nélkül mind bezárt operett-színházakat újból megnyissák. Valószínű, hogy a cigány- és egyéb zenekarok is visszatérhetnek régi helyükre és újra megnyílnak Bécs egykor híres zenés kávéházai, amelyek a háború utáni évek mostoha viszonyai között csaknem kivétel nélkül megszűntek.

A kévé hazai történetéből. Miklósvárszéki és nagyajtai Cserey Mihály erdélyi történetírónak köszönhetjük a legrégibb feljegyzést a hazai kávéivásról. Azt írja ugyanis az 1663-ik évben, hogy amikor I. Apaffi Mihály, Erdély fejedelme, Érsekújvár falai alatt a török nagyvezér táborában vendégeskedett, „Ali Basa szokások szerint való vendégséget indít és egy Fincsal Cávét, s azután Serbetet hozat, kínállya és kínáltattya”. Rákóczi Ferenc konyhájában már naponta főznek „fekete levest”. Az első magyarországi kávéházat egy Kartsoly nevű lengyel nyitja meg 1730-ban Pozsonyban. Pesten csak egy félszázad múlva nyílt meg kávéház. Érdekes, hogy a Szepességben a kávé „pankrótvíz”-nek, a csokoládét „meleg

ser”-nek, a puncsot pedig „matrózital”-nak nevezték még 1790-ben is.

Új kenyér Kínában. A japán-kínai háborúnak katasztrófális kihatásai vannak a kínai rizstermelésre, amelyhez most még hozzásegődött a Hoangho folyam áradása. A rizstermelés veszélyeztetve van és így azok a kínaiak, akik több ezer év óta rizsből élnek, mégis csak kényszerültek a kenyérfogyasztásra áttérni. A kínaiak ezt a problémát úgy oldották meg, hogy lisztből és káposztából álló kenyeret sütnék, ezt 24 órán keresztül a levegőn szárítják, miáltal, kétszersültet kapnak, amely kb. egy hónapig eltartható. Ez a kétszersült nagyon jól bevált és az emberek szívesen eszik.

Nem lehet fióküzetlet nyitni. A kormánynak azt a rendelkezését, amely szerint további intézkedésig nem lehet iparigazolványt, vagy iparendedélyt kiadni, most újabb rendelkezés követte. Ez az újabb rendelkezés arra vonatkozik, hogy most már fióküzetlet sem lehet nyitni. Ugy látszik, az új iparendedély kiadásának tilalmát egyesek most azzal játsák ki, hogy fióküzetlet nyitására kértek engedélyt. A törvény kijátászásának most ez a lehetősége is megszűnt, a mostani rendelet kiadásával.

Az újabb intézkedésről hivatalosan ezeket jelentik: A kormány rendeletet adott ki, amely az 1922. évi XII. tc. 49. §-ának 3. bekezdésében foglalt rendelkezés hatályát ideiglenesen felfüggeszti és elrendeli, hogy az iparos (kereskedő) iparigazolványa alapján ugyanabban a városban vagy községben a meglévő üzlethelyiségén, illetve üzlethelyiségein felül új üzlethelyiséget további rendelkezésig nem nyithat. Ez a rendelkezés nem vonatkozik azokra, akik új üzlethelyiség nyitását e rendelet kihirdetése előtt bejelentették.

A rendelet a Budapesti Közlöny szeptember 11-iki számában jelent meg és azonnal életbe lépett.

Ez a rendelkezés is, mint már az előbbi, az iparigazolványok és iparendedélyek felülvizsgálatát késztí elő.

A borpropaganda tanács dönt a „dinom-dánom hétről”. Megírtuk, hogy az élelmicikkek és italfélék fogyasztásának propagálására „dinom-dánom hetet” terveznek Budapesten. A könyvnap mintájára a főváros uccáin felállítandó sátrakban kostolóhelyeken árúsítanák a magyar étel- és italspecialitásokat olyan időben, amikor élénk az idegenforgalom. Mint értesülünk, illetékes helyen is érdeklődésre talált ez a praktikus, ötletes terv.

Rövidesen megalakul a bor és szőlő propagálását célzó országos szőlő- és borpropaganda-tanács. Egyelőre ennek egyik feladata lesz a dinom-dánom hét megvalósításával foglalkozni. A tanács egyébként nagyszabású akciót kezd majd a bor és szőlő fogyasztásának emelésére és népszerűsítésére.

Petőfi Pilvax-kávéházbéli asztala egy községi kuria udvarán. Pásztó, hevesmegyei községben az Oláh-kuria virágos udvarán helyezték el Petőfi Sándornak Pilvax-kávéházbéli márványasztalát. Az asztalt dr. Perger Ferenc budapesti ügyvéd, a Pilvax-kávéház utolsó tulajdonosának jogtanácsosa ajándékozta a Gorove-Oláh családnak.

Az ideai bortermés. Mint értesülünk, az ideai bortermést jóval kevesebbre becsülik, mint a tavalyi volt. Az eddigi becslések szerint mintegy 3.5 millió hektoliterre tehető a várható bortermés. Ez a termésmennyiség nem mondható ugyan rekorderedménynek, de eléri a jó közepes termésmennyiség mértékét.

Franciaországban a kötelező pályaválasztási tanácsadás bevezetését rendeli el egy új törvény. E szerint minden megyében pályaválasztási titkárság állítandó fel, mely a pályaválasztási tanácsadók működését ellenőrzi és vezeti. Ezek a tanácsadók díjtalan bizonyítványokat kötelesek kiállítani, továbbá felállítani azoknak a szakmáknak a jegyzékét, melyekben a fiatalok foglalkoztatása nem kívánatos. Három év eltelte után 17 éven aluli fiatalok nem alkalmazható semmiféle üzemben valamelyik tanácsadó képesítő bizonyítványa nélkül

Új fagyasztási eljárás. Egy Harry Rubin nevű vegyész Cleveland városában most mutatta be a sajtónak és a szakértőknek legújabb találmányát: a jégport. A feltalálók nemzeti szövetsége az év első díjával tüntette ki az új találmányt. Rubin főiskolát végzett s eddig „természetes jeget” gyártott. Ha a jégport valamilyen meleg folyadékba hintik, a folyadékot néhány pillanat vagy perc alatt megfagyasztja. A jégpor teljesen méregmentes és így háztartásokban, kirándulásokon is használható. A feltalálók szerint az orvostudományban is alkalmazható lesz, a fagyasztással előírdézett érzéstelenítéseknel. (A Tej)

Évente 12.000 új kisiparos? Magyarország területén egy újabb statisztika szerint az önálló iparosok, azaz „mesterek” száma 170.000, ezek ipartestületekbe vannak tömörítve. Évente részint elhalálozás, részint pedig engedélyről való lemondás útján kb. 8000 iparos szünteti meg tevékenységét, viszont 12.000 új üzem keletkezik engedélyek kiváltása útján. Az aktív kisiparosok száma tehát, levonva a 12.000 új iparostól a 8000 visszavonuló régi iparost 4000 fővel emelkedik. Vannak természetesen olyan iparágak is, ahol nem emelkedés, hanem apadás mutatkozik, de a legtöbb iparág művelőinek száma mind a fővárosban, mind a vidéken szaporodást mutat. Különösen nagy volt az emelkedés 1931-ben a leépítések idején, mert nagyon sok leépített ipari tisztveslő önállósította magát, viszont a következő évben ismét csökkenés következett be. Általában azonban az emelkedések folyamata sokkal nagyobb a csökkenések folyamatainál, s ezért is szükséges volt az iparigazolványok kiadásának átmeneti felfüggesztése. A mai létszám kb. 25—30%-kal nagyobb a normálisnál, tehát több éven át lesz szükség a korlátozások fenntartására, amíg helyreáll a reális arány munkakereslet és munkakínálat között a kisipari fronton is. Még nagyobb a túlzásfoltosság a kereskedők körében s ezért itt még radikálisbb korlátozó intézkedésekre van szükség. Természetes, hogy az „Andrang” kisebb lesz, ha bevezetik a kötelező képesítést. Ez azonban nem fog létszámcsökkenést előidézni, mivel a korlátozások a szerzett jogokat nem érinthetik.

Pörkölt kávé keverékeink

közismerten elsőrendű minőségeit
keletindiából

behozott új különleges kávéfajokkal módosítottuk, amiáltal azok finomsága még az eddiginél is jobban fokozódott.

Kérjen próbafőzéshez mintát

Kávésok Áruforgalmi R.-T.-nál

Budapest, VIII., József-körút 38
Telefon: 1—392—77. Saját pörkölő üzem

Ipari és közigazgatási hírek

A teljes OTI- és MABI-járulék nem hárítható át a munkavállalóra. A munkavállaló beperelte munkaadóját, mert az OTI-járulékot teljes egészében reá hárította át. A munkásbiztosítási bíróság előtt a munkaadó azzal védekezett, hogy írásos megállapodást kötött erre a felperessel. A bíróság ezt a védekezést elutasította és a munkaadót a jogosulatlanul áthárított járulék visszafizetésére kötelezte. Az ítélet indokolása szerint a megegyezés törvényellenes, mert a munkaadónak nincs joga az OTI-járulék teljes összegét a munkavállalóra áthárítani.

A közlekedési költség a társadalombiztosításban. A társadalombiztosítási törvény értelmében a biztosított minden jövedelme — így tehát a közlekedési költség is — beszámít a járulék és szolgáltatás alapjául szolgáló jövedelembe. A társadalombiztosítási bíróság konkrét esetben kimondotta, hogy csak az a közlekedési költség vehető számba a munkavállaló javadalmazásá gyanánt, amelynek célja a munkahely elérésének megkönnyítése. A kiküldetéssel kapcsolatos közlekedési költség, amelyet a külső szolgálatot teljesítő alkalmazottak (inkasszások, ügyfeleket, hivatalokat látogatók) kapnak, a javadalmazásba nem számít be. Nem számít ez be még akkor sem, ha a megtérítés havi átalányban vagy évi összegben történik.

Kávéházi berendezések, konyhafelszerelések, tárolószerek beszerzésére melegen ajánlhatjuk Kálócsey Kálmán céget (VIII., Népszínház-u. 27. Telefon: 139—030.), hol ipartársaink, lapunkra való hivatkozás esetén különleges áron vásárolhatnak.

ZWACK LIKÓRGYÁR elsőrangú gin-t, whisky-t, vermufhot, kész coctailt és tokaji borból főzött Brandyt (Konyak) hoz forgalomba, amelyet bármely külföldi hasonló itallal egyenértékűnek ajánl a kartársak szives figyelmébe. Fenti öt cikk sok külföldi márkánál még jobb is. Mixeléshez páratlanok. Kérjen coctail-receptet! Keeskméti barackpálinkája a legjobb a maga nemében! Unicum versenyen kívül.

CORVINA

könyv- és papirkereskedés
VIII., JÓZSEF-KÖRÚT 48
 Telefon: 1-375-86

Legolcsóbb és legjobb beszerzési forrás!

Modern kölcsönkönyvtár

havi bérlet 1 pengő

Ifj. Grünwald Mór

Ferenc József-rakpart 6.

Telefon: 1-838-39. — Üveg és porcellán.

Mielőtt**tükörszükségletét**

beszerezni, vagy üvegezési munkálatait kiadná

saját érdekében kérjen ajánlatot

TÜKÖR ÉS ÜVEGÁRUHÁZTÓL

Népszínház-ucca 33. Telefon: 338-613
 Használt belga-tükrök nagy választékban

FIGYELJÜNK! PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI BUDAPEST

magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára.
 Óvakodjunk az utánzásoktól!

Magyar Játékkártyagyár R.-T.

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 17.

Telefon: 1-310-63, 1-453-71.

Alapították 1824.

Márványból

épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat
 minden színben a legolcsóbb árban készit

KRONEMER DÁVID márványipari üze me,
 Budapest, X., Kőbányai út 39. (Hungária körút
 sarok.) Telefon: 1-378-69.

Kapható:

Berkovits

papíráru gyár
 kávéházi, éttermi
 és cukrászati
 kellékek

**BUDAPEST,
 VII., SIP UCCA 4.**

Telefon: 142-531

DEKA
 TOLLFOGYAJO KÜLÖNLEGESÉG
DELKA

Glasner Éde Rt.

udvari szállító

sütő és tápszer gyár

Budapest, V., István-krt. 6.

Telefon: 1-116-26.

BORPALOTA RT.

Budapest, VI., Király ucca 26. szám.

Telefonok: 1-140-44. és 1-184-64.

Ajánlja a kiváló minőségű márkás fajborait
 palackozva és hordótételben.

NAGY IGNÁC

pincefelszerelési
 cikkek raktára

BUDAPEST, VII. KÁROLY KÖRUT 9.

Ajánlja dűsan felszerelt raktárát, ú. m.: borszivattyúk,
 szűrőgépek, palackok, parafadugók, címkék stb. T: 1-415-15

SIDOL

vegyitermékek gyára R.-T.

Budapest, XIV., Cserei-utca 14.

Telefon: 2-966-86, 2-968-94.

Felelős kiadó: Dr. Gaál Endre.

Lakása: Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 31.

Nyomta: Róna Ferenc nyomdai műintézete,

Budapest, VII., Vörösmarty ucca 5.

Telefon: 138-170.

Ha szereti fehérneműjét, mosasson a fehérnemű gondozóba!

GŐZMOSÓ

Speciális kelmefestő és vegyi tisztító
 vállalat. Kilós ruha tisztításánál az
 ingek kézzel lesznek vasalva. Fő-
 üzlet: Budapest, VIII. Baross utca 122. Tel. hív.: 14 40 48

Kilós ruhát lággyított vízzel clormentesen kezeljük